

ZAPISNIK

sa 59. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, održane 15. februara 2016. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Žana Filipović, mr Branka Tanasijević, Nikola Gegaj, Ljerka Dragičević i prof. dr Jelisava Kalezić.

Po pozivu, sjednici je prisustvovala Fana Delija, izvršna koordinatorka Centra za Romske inicijative.

Rad sjednice pratila je predstavnik medija.

Za sjednicu je jednoglasno utvrđen sljedeći

DNEVNIRED:

1. Izvještaj o radu Odbora za rodnu ravnopravnost za 2015. godinu;
2. Plan rada Odbora za 2016. godinu, i
2. Tekuća pitanja.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa 56. i 57. sjednice Odbora.

Prva tačka—Izvještaj o radu Odbora za rodnu ravnopravnost za 2016. godinu

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, konstatujući da je Izvještaj o radu Odbora za 2015. godinu pripremljen u predviđenom roku, upozнала je članove/ice Odbora sa njegovom sadržinom. U Izvještaju su taksativno i hronološki navedeni podaci o broju održanih sjednica, razmatranim tačkama dnevnog reda, učešću na sjednicama, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine, međunarodnim i ostalim aktivnostima koje je Odbor imao u navedenom periodu.

Odbor je u 2015. godini, održao ukupno 20 sjednica – 19 samostalno i jednu zajedničku sa Odborom za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Članovi/ice Odbora učestvovali/e su u radu dva Cetinjska parlamentarna foruma, 12 konferencija, devet sastanaka, dva seminarra, javne tribine i dvije kampanje.

Odbor je, kao matično radno tijelo, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao i amandmane koje su podnijeli poslanici Mladen Bojanić, mr Dritan Abazović, Velizar Kaluđerović i dr Novica Stanić (tri amandmana) i poslanik dr Radosav Nišavić (dva amandmana). Odbor je na Predlog ovog zakona podnio pet amandmana, sa kojima se saglasio predstavnik predlagača.

Odbor je, kao zainteresovano radno tijelo, sa aspekta svoje nadležnosti, razmotrio i podržao Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu i Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu i svoje mišljenje dostavio matičnim odborima na dalji postupak.

Povodom razmatranja Predloga zakona o budžetu, Odbor je u Mišljenju dostavljenom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru, konstatovao da u Predlogu zakona nijesu vidljive budžetske linije iz kojih se finansiraju aktivnosti iz Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2013-2017. i da to otežava način njegovog razmatranja sa aspekta nadležnosti Odbora za rodnu ravnopravnost. Takođe, Odbor je konstatovao da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se kroz zakon o završnom računu budžeta za 2015. godinu, mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, prije svega čl. 3 i 14, ali i da se budžet za 2017. godinu planira na način da se prepoznaju rashodi za aktivnosti iz oblasti rodne ravnopravnosti. Odbor je podržao Izvještaj o radu

Zaštitnika i mišljenje dostavio Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom odboru. Konstatovano je da je statistika, u odnosu na prethodne izvještajne periode, unaprijeđena i da institucija Zaštitnika nastoji da doprinese i statističkom prikazivanju po polu, kroz poštovanje Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Tokom diskusije, istaknuta je važnost mišljenja koje je Zaštitnik dao na pojedine predloge zakona, a posebno mišljenje na tekst Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti.

Konsultativno saslušanje Tanje Ignjatović, programske koordinatorke Autonomnog ženskog centra – Beograd, organizovano je povodom Indikatora za praćenje primjene odredbi Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, izrađenih u okviru regionalnog projekta "Udruženim naporima – ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno zasnovanog nasilja", realizovanog tokom 2012 – 2014. godine.

U okviru tematskih šednica, Odbor je organizovao četvrto zasijedanje Ženskog parlamenta, uoči Međunarodnog dana žena, na kojem su članovi i predstavnici/e Vlade Crne Gore odgovarali/e na pitanja predstavnica ženskih grupa parlamentarnih partija i predstavnica: sindikata, lokalne samouprave i nevladinih organizacija. Šednica je bila posvećena rodnom aspektu pregovaračkih poglavlja 19. 23 i 24. Nasilje u porodici u romskoj i egipćanskoj zajednici u Crnoj Gori, bila je tema šednice kojom je Odbor tradicionalno obilježio Svjetski dan Roma i nastavio da afirmiše politiku antidiskriminacije, kao i aktivnosti koje daju podsticaj unaprjeđenju ukupnog položaja romske i egipćanske zajednice, poštovanju ljudskih prava i sloboda i posebno stvaranju uslova za bolji položaj i zaštitu dece i žena u romskoj i egipćanskoj populaciji. Odbor je razmotrio i podržao II Izvještaj o sprovođenju Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), koji je usvojila Vlada Crne Gore, i dostavila CEDAW Komitetu Ujedinjenih nacija. Odbor je podržao ovaj izvještaj, uz konstataciju da aktivnosti u pojedinim oblastima nijesu u potpunosti realizovane i preporučio Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da u narednom periodu tim aktivnostima posveti posebnu pažnju. Odbor je razmotrio i podržao Izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR 2013-2017), za 2014. godinu sa Programom sprovođenja PAPRR-a za period 2015-2016. godinu, kao i Izvještaj o sprovođenju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. za 2014. godinu i Akcioni plan za sprovođenje Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. za 2015. godinu.

U okviru tematskih šednica ekspert i ekspertkinje OEBS-ove Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) predstavili su Smjernice za rodno odgovornu Skupštinu Crne Gore za period 2016-2017. koje treba da posluže kao uputstvo za izradu plana za veće uvažavanje rodno aspekta kroz rad parlamenta. Šednica na temu primjena Protokola o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, sa posebnim osvrtom na seksualno nasilje, održana je u proširenom sastavu. Rezultate monitoring rada institucija u slučajevima seksualnih delikata za period 2010-2014. godine predstavila je predstavnica NVO "Ženska alijansa za razvoj". Takođe, na tematskoj šednici, u proširenom sastavu, predstavljena je Studija o ulaganju u rano obrazovanje djece u Crnoj Gori, koju su publikovali Ministarstvo prosvjete Crne Gore i UNICEF Crne Gore. Studiju je predstavio šef predstavništva UNICEF-a za Crnu Goru.

Treća zajednička šednica Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, održana je na temu "Žene u sportu i školski sport" i imala je za cilj da Skupština, odnosno nadležni odbori daju doprinos u promociji sporta kao sferi djelatnosti od izuzetnog značaja kojoj su potrebna stalna ulaganja.

Odbor i NVO Sigurna ženska kuća, organizovali su Međunarodnu konferenciju posvećenu primjeni Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, pod nazivom: "Opšte i specijalizovane usluge podrške – garancije kvaliteta usluga". Konferencija je bila dio kampanje "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama". Konferenciji su prisustvovali: parlamentarke/ci,

predstavnice/ci nadležnih državnih institucija i organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom i promocijom prava žena žrtava nasilja iz Crne Gore, Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kosova, Makedonije, Rumunije, Slovenije, Srbije i Turske. Konferencija je završena usvajanjem "Podgoričke deklaracije protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici".

Medijsku kampanju "Muška liga protiv nasilja nad ženama", realizovali su Odbor i NVO "NOVA Centar za feminističku kulturu", uz podršku Ambasade SAD u Crnoj Gori. Osnovni cilj kampanje bio je veće i angažovanije uključivanje muškaraca u borbi protiv nasilja nad ženama.

Članovi/ice Odbora učestvovali su u radu XVIII i XVII Cetinjskog parlamentarnog foruma. Forumi su organizovani na temu "Žene u biznisu" i "Ljudska prava i rodna ravnopravnost u sektoru bezbjednosti i odbrane".

Odbor je ocijenio da Izvještaj sadrži detaljan i sveobuhvatan prikaz realizovanih aktivnosti i jednoglasno usvojio Izvještaj o radu Odbora za 2015. godinu.

Druga tačka – Plan rada Odbora za 2016. godinu

Uvodne napomene dala je predsjednica Odbora, konstatujući da se plan rada Odbora za 2016. godinu zasniva na njegovim nadležnostima utvrđenim Poslovnikom Skupštine, kao i obavezama koje proizilaze iz međunarodnih dokumenata koje se odnose na rodnu ravnopravnost a u nadležnosti su Skupštine. Planom rada utvrđene su aktivnosti Odbora i u odgovarajućoj su mjeri usaglašene sa institucionalnim mehanizmima za rodnu ravnopravnost u Crnoj Gori, kao i međunarodnim organizacijama. Naglasila je da je plan rada orijentacionog karaktera i ne isključuje druge aktivnosti Odbora za kojima se ukaže potreba. Prijedlog plana sadrži: opšte odredbe, planirane aktivnosti i normativni dio. Odbor je planom rada predvidio: održavanje tematskih šednica, razmatranje izvještaja o ispunjavanju obaveza Crne Gore po međunarodnim rezolucijama i konvencijama iz oblasti rodne ravnopravnosti, realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana za poglavlje 23: pravosuđe i temeljna prava, saradnju s civilnim društvom (nevladinim organizacijama, univerzitetima, sindikatima, udruženjima poslodavaca) i tijelima za rodnu ravnopravnost drugih nivoa vlasti, kontinuiranu saradnju sa međunarodnim organizacijama (OEBS, UNDP, UN WOMEN), aktivnosti na primjeni Konvencije o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, učešće u kampanji "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" itd. Predsjednica je posebno naglasila obavezu donošenja plana za veće uvažavanje rodnog aspekta kroz rad parlamenta, kao jednu od mjera u okviru Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine.

Odbor je jednoglasno usvojio Plan rada Odbora za 2016. godinu.

Treća tačka – Tekuća pitanja

Članica Odbora Ljerka Dragičević, komentarisala je pravo na naknadu koje, po osnovu Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, ostvaruju majke koje rode troje ili više dece, i s tim u vezi, predložila da ovom pitanju bude posvećena jedna od narednih šednica, što je Odbor prihvatio.

U okviru ove tačke dnevnog reda razmijenjena su mišljenja povodom organizovanja petog zasjedanja Ženskog parlamenta, koje će se održati 8. marta t.g. u cilju promovisanja ženskih ljudskih prava u Crnoj Gori i obilježavanja Međunarodnog dana žena. Dogovoreno je da šednica bude posvećena realizaciji aktivnosti o potrebi većeg uključivanja žena u javni i politički život iz Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23.

Predsjednica je informisala Odbor o sljedećem:

- Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, 9. februara, primio je predstavnika/cu Odbora Nadu Drobniak i Nikolu Gegaja i izvršnu direktorku NVO "Sigurna ženska kuća" Ljiljanu Raičević. Delegacija je obavijestila Predsjednika o Međunarodnoj konferenciji "Opšte i specijalizovane usluge podrške za žene sa iskustvom nasilja – garancije dostupnosti i kvalitet usluga", koja je održana 25. novembra 2015. godine u Podgorici kao dio kampanje "16 dana borbe protiv nasilja nad ženama". Konferencija je bila

posvećena primjeni Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici u organizaciji Odbora i NVO "Sigurna ženska kuća". Predstavnice Albanije, Austrije, BiH, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije, Rumunije, Slovenije, Srbije i Turske usvojile su Podgoričku deklaraciju kao važan dokument za osnaživanje politike rodne ravnopravnosti na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. Prema Predsjedniku iskazano je očekivanje da inicijalno podrži Podgoričku deklaraciju na nekom od narednih regionalnih samita predsjednika država, kao doprinos regionalnoj saradnji u sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Predsjednik Filip Vujanović je saopštio podršku Podgoričkoj deklaraciji, uz očekivanje da će ona dobiti i regionalnu podršku.

- Kolegijum predsjednika Skupštine dao je saglasnost da delegacija Odbora u sastavu: Nada Drobnjak, Nikola Gegaj, mr Branka Tanasijević i prof.dr Jelisava Kalezić, na poziv Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost Evropskog parlamenta, prisustvuje interparlamentarnom sastanku koji će se održati 3. marta u Evropskom parlamentu u Briselu, povodom Međunarodnog dana žena. Tema ovog sastanka je "Žene izbjeglice i one koje traže azil u EU".

- Predsjednice Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, uputile su dopis ministru kulture, sa molbom da razmotri predlog da Ministarstvo kulture preuzme ulogu pokrovitelja Konkursa za žensku priču koji je ustanovljen 2014. godine,

- učešću u radu TAIX Radionice na temu »Rodna ravnopravnost u medijima«, koju je organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa TAIX programom Evropske komisije. Radionica je organizovana sa ciljem upoznavanja predstavnika/ca medija sa politikom rodne ravnopravnosti, uz sprovođenje obaveza koje proizilaze iz Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori 2013-2017. i Akcionog plana za Pregovaračko poglavlje 23: Pravosuđe i temeljna prava. U radu radionice učestvovali/e su: ekspertkinja iz Kancelarije EU za skandinavski javni servis u Briselu, sa Univerziteta Sodertorn u Švedskoj i novinarka HRT-a. TAIX Radionica održana je 29. januara, u Podgorici.

-učešću u obilježavanju planetarne kampanje »Jedna milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama«, koja je 14. februara t.g. održana u Podgorici

Šednica je završena u 11 sati .

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.